

II

(Valmistavat säädökset)

KOMISSIO

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen edellytyksistä

(2002/C 103 E/01)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

KOM(2001) 123 lopull./2 — 2001/0060(COD)

(Komission esittämä 30 päivänä marraskuuta 2001)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN
UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 80 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa tarkoitettua menettelyä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yhteisen liikennepolitiikan toteuttaminen edellyttää toimintakykyistä ilmailukäytännönjärjestelmää, joka mahdollistaa lentoliikennepalvelujen varman ja säännöllisen toiminnan ja helpottaa siten tavaroiden, henkilöiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta.
- (2) Eurooppa-neuvosto pyysi ylimääräisessä kokouksessaan 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 Lissabonissa komissiota tekemään ehdotuksia ilmatilan ja ilmailukäytännön hallinnasta ja ilmailukäytännönvirtojen säätelystä komission perustaman yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan korkean tason asiantuntijaryhmän työn perusteella. Tämä erityisesti jäsenvaltioiden lennonvarmistuksesta vastaavista siviili- ja sotilasviranomaisista koostuva ryhmä antoi kertomuksensa marraskuussa 2000.
- (3) Ilmailukäytännönjärjestelmän asianmukainen toiminta edellyttää lennonvarmistuspalveluja, jotka mahdollistavat Euroopan ilmatilan parhaan mahdollisen käytön, sekä myös ilmailukäytännön yhdenmukaista ja korkeata turvallisuustasoa, lennonvarmistus- palvelujen tarjoajien yleistä taloudellista etua tavoittelevan tehtävän mukaisesti.
- (4) Lennonvarmistuspalvelujen kehittämisessä olisi noudatettava yleisiä turvallisuuden ja tehokkuuden tavoitteita kansainvälisestä siviili-ilmailusta 7 päivänä joulukuuta 1944 tehdyssä Chicagon yleissopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

(5) Kaikista näistä syistä ja jotta yhtenäinen eurooppalainen ilmatila ulottuisi useampien Euroopan valtioiden alueelle, yhteisön olisi vahvistettava yhteiset tavoitteet ja toiminta-ohjelma yhteisön, sen jäsenvaltioiden ja erilaisten taloudellisten toimijoiden työlle, jonka avulla voidaan toteuttaa yhtenäinen eurooppalainen ilmatila. Samalla on otettava huomioon Euroopan lennonvarmistusjärjestössä (Euro-control) meneillään oleva kehitys.

(6) Ilmatilan tehokas käyttö edellyttää siviili- ja sotilastahojen yhteistyön lisäämistä, ja tähän olisi pyrittävä käyttäen mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia yhteistyörakenteita ja hyödyntäen kaikkia soveltuvia välineitä silloin, kun on kysymys ainoastaan sotilaallisesta tarkoituksesta tapahtuvasta ilmailukäytännöstä ja sotilaslennonvarmistuspalveluista.

(7) Olisi oltava mahdollista määrittää yhteisön tasolla säännöstö, joka mahdollistaa koko ilmatilan käytön optimoinnin ja lennonvarmistuspalvelujen toiminnan laadun ja tehokkuuden parantamisen.

(8) Tämän säännösten olisi koskettava sekä ilmatilan organisoimista ja käyttöä, näihin liittyviä menettelyjä, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista ja siihen liittyviä taloudellisia näkökohtia, lennonvarmistuslaitteita ja -järjestelmiä ja niihin käytettäviä menetelmiä.

(9) Ilmatilan käyttö olisi järjestettävä ja sitä on hallittava tehokkaasti ja turvallisesti, jotta voidaan vastata sekä siviili- että sotilaskäyttäjien tarpeisiin ja jotta resurssit voidaan jakaa tasapuolisesti ja syrjimättömästi kaikkien käyttäjien kesken.

(10) Tarjottavien lennonvarmistuspalvelujen olisi varmistettava yhdenmukainen korkea turvallisuustaso ilmailukäytännölle, joka on riippuvainen kyseisistä palveluista. Näiden palvelujen tarjontaa olisi tehostettava, jotta voidaan taata Euroopan ilmatilan resurssien paras mahdollinen käyttö.

(11) Teknisillä ja toiminnallisilla ratkaisuilla olisi varmistettava turvallisuus, järjestelmän kokonaiskapasiteetti ja käytettävissä olevan kapasiteetin täysi ja tehokas käyttö sekä lisätävä näitä.

- (12) Tietyt yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen kannalta välttämättömät toimenpiteet edellyttävät, että komissio käyttää sille menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY⁽¹⁾ mukaista täytäntöönpanovaltaa tehokkuuden ja nopeuden varmistamiseksi. Yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttaminen edellyttää sen vuoksi, että luodaan jäsenvaltioiden kanssa käytettävä yhteistyömenettely, perustamalla jäsenvaltioiden edustajista muodostuva komitea. Komiteassa voivat olla edustettuina sekä siviilit että sotilaat, myös ulkopuolisten asiantuntijoiden osallistuminen sallitaan.
- (13) Komissio voi tehdä aiheellisia järjestelyjä Eurocontrolin, joka pysyy tärkeänä tekijänä yleiseurooppalaisen ilmatilan toteuttamisessa, osallistumisen mahdollistamiseksi Euroopan lennonvarmistusta koskevan yhteisön lainsäädännön valmisteluun, odottaessa yhteisön Eurocontrolin jäseneksi liittymisneuvottelujen tuloksia.
- (14) Yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttaminen on toivottavaa ulottaa myös kolmansiin maihin joko sitä kautta, että yhteisö osallistuu Eurocontrolin työskentelyyn, jos yhteisö liittyy tämän kansainvälisen järjestön jäseneksi, taikka sellaisten sopimusten kautta, jotka yhteisö tekee kolmansien maiden kanssa.
- (15) On tarpeen säätää menettelyistä, jolla komissiota avustetaan säännöllisesti ja tehokkaasti seuranta- ja valvontatoimissa, jotka kohdistuvat yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamiseen hyödyntäen erityisesti jäsenvaltioiden ja Eurocontrolin asiantuntemusta.
- (16) Lennonvarmistuspalvelujen eurooppalaisen kokonaisjärjestelmän laatua ja tehokkuutta on arvioitava jatkuvasti, jotta voidaan tarkistaa toteutettujen toimenpiteiden tehokkuus ja ehdottaa uusia toimenpiteitä.
- (17) Komissio voi tiedottaa työmarkkinaosapuolille kaikista sellaisista toimenpiteistä, joilla on huomattavia vaikutuksia työmarkkinoihin, ja kuulla niitä näistä toimenpiteistä. Euroopan tason työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistävien alokohtaisten neuvottelukomiteoiden perustamisesta 20 päivänä toukokuuta 1998 tehdyllä komission päätöksellä 98/500/EY⁽²⁾ perustettua työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua edistävää neuvottelukomiteaa voidaan myös kuulla.
- (18) Yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamiseen tarvittavien toimenpiteiden laatiminen edellyttää toimialan eri osapuolten kuulemistä.
- (19) Tämän asetuksen soveltamiseksi toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia olisi arvioitava komission säännöllisesti esittämien kertomusten perusteella.
- (20) Suunnitellun toiminnan tavoitetta, joka on yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttaminen, ei voida riittävällä

tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan toiminnan ylikansallisen laajuuden vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla kun täytäntöönpanomenettelyissä varmistetaan erityisten paikallisten olosuhteiden huomioon ottaminen, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen,

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tarkoitus

Tämän asetuksen tarkoituksena on perustaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2004 yhtenäiseksi alueeksi suunniteltu ja sellaisena hallittu eurooppalainen ilmatila, joka tarjoaa yhteisön ilmailikenteelle mahdollisimman turvalliset ja tehokkaat yleiset edellytykset ja varmistaa siviili- ja sotilaskäyttäjien tarpeita vastaavan kapasiteetin. Tätä yhtenäistä aluetta kutsutaan jäljempänä "yhtenäiseksi eurooppalaiseksi ilmatilaksi".

Tässä asetuksessa esitetään ne yleiset suuntaviivat, jotka ohjaavat yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamista, ja yksilöidään yhteisön toiminnan kohdealat ja yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamiseen tarvittavat rakenteet, menettelyt ja voimavarat ottaen samalla huomioon Eurocontrolin aikomus luoda yleiseurooppalainen ilmatila.

Toisessa alakohdassa tarkoitettujen suuntaviivojen noudattaminen tapahtuu panemalla täytäntöön yhteinen lennonvarmistuksen turvallisuus-, ja laatu- ja tehokkuussäännöstö sellaisten käytäntöjen avulla, jotka mahdollistavat ilmatilan parhaan mahdollisen käytön Euroopan yhteisön tasolla, ja ottamalla mukaan kaikki asianomaiset taloudelliset toimijat ja työmarkkinapiirit.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) "lennonvarmistuspalveluilla" kaikkia lennonjohdon palveluja, mukaan lukien liitännäispalvelut, joita ovat viestintä-, suunnistus- ja valvontainfrastruktuurien tarjoaminen sekä ilmatilan käyttäjille tarkoitettujen sääpalvelujen, etsintä- ja pelastuspalvelujen sekä ilmailutiedotuspalvelun tarjoaminen. Näitä palveluja tarjotaan ilmatilan käyttäjille kaikkien lennon vaiheiden aikana;
- b) "lennonvarmistuspalvelujen tarjoajalla" julkista tai yksityistä organisaatiota, jonka tehtävänä on toteuttaa ja hallita lennonvarmistuspalveluja;

⁽¹⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽²⁾ EYVL L 225, 12.8.1998, s. 27.

- c) "ilmaliikenteellä" kaikkia siviili-ilma-alusten ja valtioiden ilma-alusten lentoja, myös sotilas-, tulli- ja poliisikäytössä olevien ilma-alusten lentoja;
- d) "ilmatilan käyttäjillä" kaikkia siviili-ilma-aluksia ja valtioiden ilma-aluksia, myös sotilas-, tulli- ja poliisikäytössä olevia ilma-aluksia;
- e) "Eurocontrolilla" 13 päivänä joulukuuta 1960 tehdyllä kansainvälisellä yleissopimuksella ⁽¹⁾ perustettua Euroopan lennonvarmistusjärjestöä.

3 artikla

Yhteisön toiminnan kohdealat

1. Yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamiseen tarvittavat toimenpiteet määritetään seuraavilla aloilla huolehtien siitä, että lennonvarmistukselle varmistetaan korkein mahdollinen turvallisuustaso:

- a) ilmatilan organisointi ja käyttö ja näihin liittyvät menettelyt;
- b) lennonvarmistuspalvelujen tarjoaminen, mukaan luettuina taloudelliset näkökohdat;
- c) lennonvarmistuslaitteet, -järjestelmät ja -menetelmät.

2. Edellä 1 kohdassa mainituilla toimenpiteillä pyritään määrittämään tavoitteet ja tarvittaessa myös tavoitteiden saavuttamiskeinot yleisen edun mukaisesti.

4 artikla

Ilmatilan organisointi ja käyttö

Ilmatilan organisointia ja käyttöä koskevat toimenpiteet on määritettävä niin, että

- a) yhteisön alueen yllä olevaa ilmatilaa kohdellaan yhteisenä resurssina, joka muodostaa jatkumon;
- b) ilmatilan käyttö on joustavaa, toisin sanoen ilmatilaa ei jaotella pysyvästi ja sotilastarkoituksessa tehdyn jaottelun kesto rajoitetaan optimaaliseksi;

⁽¹⁾ Sopimus sellaisena kuin se on muutettuna 12 päivänä helmikuuta 1981 tehdyllä pöytäkirjalla ja tarkistettuna 27 päivänä kesäkuuta 1997 tehdyllä pöytäkirjalla.

- c) suurin osa lennoista lennetään suoralinjaista reittiä tai mahdollisimman paljon suoraa linjaa muistuttavaa reittiä lähtö- ja määräpaikan välillä, rajoittamatta turvallisuuden, ympäristönsuojelun ja ilmaliikennevirtojen säätelyn asettamien vaatimusten noudattamista;
- d) ilmatila jaetaan lennonjohtosektoreihin ensisijaisesti toiminnallisten vaatimusten mukaisesti;
- e) ilmaliikennevirtojen suunnittelulla ja säätelyllä mahdollistetaan joustava ilmaliikenne ja varmistetaan saatavilla olevan kapasiteetin paras mahdollinen käyttö.

5 artikla

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoaminen

Lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevat toimenpiteet on määritettävä niin, että

- a) edellä 1 artiklassa tarkoitetun säännösten määrittely ja soveltamisen valvonta tapahtuvat erillään kyseisen säännösten alaisuudessa tapahtuvasta lennonvarmistuspalvelujen tuottamisesta;
- b) lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat kuulevat virallisesti ja säännöllisesti ilmatilan käyttäjiä lennonvarmistuspalvelujen muodoista ja kustannuksista varmistaakseen näiden käyttäjien tarpeiden ottamisen huomioon palveluja määritettäessä;
- c) lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat huolehtivat lennonvarmistuspalvelujen riittävästä avoimuudesta julkaisemalla tilinpäätöstiedot ja vuosikertomukset, ja niissä tehdään säännöllisesti riippumaton tarkastus;
- d) lennonvarmistuspalvelujen tuottaminen yhdenmukaistetaan lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien, ilmatilan käyttäjien ja lentoasemien toiminnan yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden varmistamiseksi;
- e) siviili-ilmailun lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien välistä yhteistyötä lujitetaan erityisesti helpottamalla kahdesta tai useammasta palveluntarjoajasta koostuvien ryhmittymien perustamista;
- f) siviili- ja sotilasilmailun lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia kannustetaan yhteistyöhön keskenään;
- g) kaikki asianomaisten jäsenvaltioiden asianomaiset toimijat ottavat uudet palvelut käyttöön samanaikaisesti;
- h) lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat vaihtavat keskenään tietoja, jotka koskevat lentojen tilannetta kaikissa lennon vaiheissa, helpottaakseen lennonvarmistuspalvelun tuottamista; kaikkien toimijoiden, joita asia koskee, on saatava käyttöönsä kyseiset tiedot ilman syrjintää niin, että turvallisuusvaatimukset täyttyvät;

- i) taloussäännöstö suosii lennonvarmistuspalvelujen tehokkuuden parantamista ja sellaisten palvelujen tarjoamista, jotka vapauttavat kapasiteettia vastaamaan Euroopassa esiintyviin tarpeisiin;
- j) kehitetään toimintakyvyn parantamista edistäviä kannustimia, joiden avulla voidaan lisätä investointeja alalle sekä palkita korkealaatuisten ja ilmatilan käyttäjien vaatimuksia vastaavien palvelujen oikea-aikaisesta tarjoamisesta.

6 artikla

Lennonvarmistuslaitteet ja -järjestelmät

Lennonvarmistuslaitteita ja -järjestelmiä koskevat toimenpiteet on määritettävä niin, että

- a) tekniset ja toimintaratkaisut mahdollistavat eurooppalaisen järjestelmän yhdenmukaisen suunnittelun ja toiminnan sekä yhteentoimivuuden;
- b) yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttaminen suosii uusien teknisten ja toimintaratkaisujen käyttöönottoa lennonvarmistuksessa;
- c) teknisten ja toimintaratkaisujen kehittäminen ja hyväksyntä vastaavat ilmatilan käyttäjien yhteisiä tarpeita, ja niissä otetaan huomioon näiden käyttäjien toiveet reittien ja lento-profiilien suhteen.

7 artikla

Yhtenäisen ilmatilan komitea

1. Komissiota avustaa yhtenäisen ilmatilan komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden edustajista ja jonka puheenjohtajana on komission edustaja.
2. Jäsenvaltiot nimeävät kukin kaksi edustajaa ja kaksi vara-edustajaa.
3. Yhteisön kanssa lentoliikennesopimuksia tehneet kolmannet maat otetaan mukaan komitean työskentelyyn kyseisissä sopimuksissa vahvistettujen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

8 artikla

Suhteet kolmansien maihin

Laatiessaan tämän asetuksen soveltamiseksi toteutettavia toimenpiteitä komissio huolehtii, että yhtenäinen eurooppalainen ilmatila voidaan ulottaa yhteisöön kuulumattomiin valtioihin joko kolmansien maiden kanssa tehtävillä kahdenvälisillä sopimuksilla tai Eurocontrolin kautta.

9 artikla

Seuranta ja valvonta

1. Edellä 3 artiklan mukaisesti toteutetuissa toimenpiteissä määritetään sopivat järjestelyt, joilla komissiota autetaan näiden

toimenpiteiden soveltamisen seuranta- ja valvontavelvollisuuksien täyttämiseksi; näihin kuuluu muun muassa siviili- ja sotilasilmailun tekninen asiantuntijatyö.

2. Seuranta- ja valvontamenetelmissä tukeudutaan lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien antamiin säännöllisiin kertomuksiin annettujen säädösten täytäntöönpanosta.

10 artikla

Laadun ja tehokkuuden tarkastelu

Komissio huolehtii lennonvarmistustoiminnan laadun ja tehokkuuden tarkastelusta ja vertailusta, joihin osallistuu erityisesti Eurocontrolin tarkastuskomissio.

11 artikla

Vaikutusten arviointi

Komissio antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista koskevan arviointikertomuksen viiden vuoden välein tämän asetuksen voimaantulosta alkaen ja ensimmäisen kerran viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2005.

Kertomusta laatiessaan komissio voi pyytää lausunnon yhtenäisen ilmatilan komitealta.

Kertomukseen sisältyy arvio tämän asetuksen soveltamiseksi toteutetuilla toimenpiteillä saavutetuista tuloksista toiminnan eri kohdealoilla verraten niitä alkuperäisiin tavoitteisiin ja tuleviin tarpeisiin.

12 artikla

Suojalauseke

Tämä asetus ei estä jäsenvaltioita antamasta tai soveltamasta toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhan muodostavassa vakavassa kansainvälisessä jännitystilanteessa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin ne ovat sitoutuneet rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi.

13 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.